

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 21. juli 2011
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2011-792-1775
Dok.: MRK40132

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1134 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 11. juli 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Line Barfoed (EL).

Lars Barfoed

/

Ole Hasselgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1134 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Vil ministeren redegøre for, om der i Sverige og Norge findes regler i lighed med politilovens §§ 5, stk. 3, og 8, stk. 4, om administrativ frihedsberøvelse - såkaldte præventive anholdelser - samt hvad disse regler i så fald indebærer?”

Svar:

I forbindelse med behandlingen af lovforslag nr. L 49 om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed (Styrket indsats mod omfattende forstyrrelse af den offentlige orden m.v.), som blev fremsat den 29. oktober 2009, indhentede Justitsministeriet til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 4 og 119 vedrørende lovforslaget bidrag fra det svenske Justitiedepartement og det norske Justisdepartement om de svenske og norske regler om politiets adgang til administrativ frihedsberøvelse.

Følgende fremgår af Justitsministeriets svar af 12. november 2009 på spørgsmål nr. 4 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed (Styrket indsats mod omfattende forstyrrelse af den offentlige orden m.v.):

”Det svenske Justitiedepartement har oplyst følgende:

[...]

Polislagen (1984:387)

13 § Om någon genom sitt uppträdande stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna, får en polisman, när det är nödvändigt för att ordningen skall kunna upprätthållas, avvisa eller avlägsna honom från visst område eller utrymme. Detsamma gäller om en sådan åtgärd behövs för att en straffbelagd handling skall kunna avvärjas.

Är en åtgärd som avses i första stycket otillräcklig för att det avsedda resultatet skall uppnås, får personen tillfälligt omhändertas.

13 a § Om någon försöker tränga in på ett område eller i ett utrymme till vilket tillträde har förbjudits med stöd av denna lag eller annan författning, får en polisman avvisa eller avlägsna honom från området eller utrymmet, när det är nödvändigt för att ordningen eller säkerheten skall kunna upprätthållas. Detsamma gäller den som vägrar lämna ett sådant område eller utrymme, eller som inte följer en enligt denna lag meddelad anvisning att följa en viss väg.

13 b § Har polismyndigheten med stöd av 2 kap. 22 eller 23 § ordningslagen beslutat ställa in eller upplösa en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning, får en polisman avvisa eller avlägsna deltagare och åskådare, om det behövs för att syftet med beslutet skall uppnås.

13 c § Om en folksamling, som inte är en allmän sammankomst eller offentlig tillställning enligt ordningslagen (1993:1617), genom sitt uppträdande stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna, får deltagarna i folksamlingen avvisas eller avlägsnas från det område eller utrymme där de befinner sig, om det är nödvändigt för att ordningen ska kunna upprätthållas.

Om en åtgärd enligt första stycket är otillräcklig för att ordningen ska kunna upprätthållas får deltagarna i folksamlingen avlägsnas längre bort från området eller utrymmet än vad som får ske enligt det stycket (utvidgat avlägsnande). Ett utvidgat avlägsnande får inte verkställas på ett sådant sätt att rörelsefriheten för deltagarna inskränks längre tid än två timmar.

En åtgärd enligt första eller andra stycket får vidtas utan föregående beslut av polismyndigheten endast om det är så brådskande att polismyndighetens beslut inte kan avvaktas.

[...]"

Følgende fremgår af Justitsministeriets svar af 13. og 17. november 2009 på spørgsmål nr. 119 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed (Styrket indsats mod omfattende forstyrrelse af den offentlige orden m.v.):

"Reglerne om politiets adgang til administrativ frihedsberøvelse i Norge, Sverige og Finland er beskrevet i Politikommissionens betænkning om politilovgivningen (betænkning nr. 1410/2002).

Om den norske politilov er anført (betænkningens side 90):

"Lovens § 7 indeholder en generel bestemmelse om politiets håndhævelse af den offentlige ro og orden m.v. Efter bestemmelsen kan politiet benytte indgreb bl.a. for at standse forstyrrelser af den offentlige ro og orden samt for at varetage enkeltpersoners eller den offentlige ("allmennhetens") sikkerhed. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at der er tale om en lovfæstning af den hidtil sædvanebaserede generalfuldmagt.

Bestemmelsen indeholder i den forbindelse en ikke-udtømmende opregning af mulige indgreb, herunder at politiet kan forbyde ophold i bestemte områder, fratage personer farlige genstande, skaffe

sig adgang til privat ejendom, foretage visitation af personer samt frihedsberøve personer.

Særligt for så vidt angår frihedsberøvelse sondres i loven mellem indbringelse og anholdelse. Indbringelse indebærer, at en person bliver medtaget til en politistation eller andet sted, som benyttes i polititjenesten, mens anholdelse alene forudsætter tilbageholdelse af en person for en kortere periode, f.eks. i en patruljevogn eller lignende. Der er i lovens § 8 fastsat særlige regler om indbringelse. Det følger heraf bl.a., at en sådan ikke må udstrækkes længere end nødvendigt og ikke ud over 4 timer.”

Den norske politilov er optrykt som bilag 6 til betænkningen. Det fremgår heraf, at lovens § 8 har følgende ordlyd:

”§ 8. Innbringelse

Politiet kan innbringe til politistasjon, lensmannskontor eller annet lokale som benyttes under polititjenesten

1) den som på offentlig sted forstyrrer ro og orden eller den lovlige ferdsel

2) den som ikke etterkommer pålegg fra politiet om å fjerne seg fra offentlig sted når omstendighetene gir skjellig grunn til å frykte for forstyrrelse av den alminnelige ro og orden eller den lovlige ferdsel

3) den som ikke oppgir navn, fødselsdato, fødselsår, stilling og bopel når politiet forlanger det, eller som gir opplysninger herom som det er grunn til å tvile på riktigheten av

4) den som treffes på eller ved et sted der det må antas å være begått en forbrytelse umiddelbart forut.

Ingen må holdes tilbake lenger enn nødvendig etter denne bestemmelsen og ikke ut over 4 timer.”

Om den svenske politilov er anført (betænkningens side 94f):

”Loven indeholder i § 8 en generel bestemmelse, der i 1. pkt. angiver, at politiets indgreb skal være forsvarlige under hensyn til den konkrete politiopgaves formål og øvrige omstændigheder.

Politiets indgreb er herudover reguleret med udgangspunkt i de hjemlede indgrebs karakter. Således er påbud og frihedsberøvelse reguleret i lovens §§ 11-18, regler om visitation findes i § 19, og regler om politiets adgang til ikke-frit tilgængeligt sted findes i §§ 20-21. Disse bestemmelser indeholder enkelte særlige regler om børn samt syge og hjælpeløse, jf. nærmere herom nedenfor.

For så vidt angår de nævnte indgreb indeholder lovens § 13, stk. 1, bl.a. hjemmel til, at politiet, når en person forstyrrer den offentlige orden eller udgør en umiddelbar fare for denne, kan påbyde personen at fjerne sig fra det pågældende område. Efter § 13, stk. 2, kan politiet om nødvendigt endvidere midlertidigt frihedsberøve (”tillfälligt omhänderta”) den pågældende.

I tilknytning hertil er det i lovens § 16 bl.a. anført, at en person, som er frihedsberøvet efter § 13, stk. 2, skal afhøres og løslades hurtigst muligt. En frihedsberøvelse må ikke udstrækkes ud over 6 timer.”

Den svenske politilov er optrykt som bilag 7 til betænkningen. Det fremgår heraf, at lovens §§ 13 og 16 har følgende ordlyd:

”**13 §** Om någon genom sitt uppträdande stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna, får en polisman, när det är nödvändigt för att ordningen skall kunna upprätthållas, avvisa eller avlägsna honom från visst område eller utrymme. Detsamma gäller om en sådan åtgärd behövs för att en straffbelagd handling skall kunna avvärijas.

Är en åtgärd som avses i första stycket otillräcklig för att det avsedda resultatet skall uppnås, får personen tillfälligt omhändertas.

16 § Den som har omhändertagits enligt 11 § eller enligt 13 § andra stycket skall förhöras så snart som möjligt.

Har omhändertagandet skett enligt 13 § andra stycket skall den omhändertagne frigges snarast möjligt efter förhöret. Den som är under arton år får dock hållas kvar för att genom polisens försorg skyndsamt kunna överlämnas till sina föräldrar, annan vårdnadshavare, en tjänsteman inom socialtjänsten eller någon annan lämplig vuxen person. Ingen får hållas kvar längre än sex timmar. Bedöms den omhändertagne vara i behov av hjälp eller stöd från samhällets sida, skall polisen gå honom till handa med råd och upplysningar samt, om det lämpligen kan ske, samråda med annat samhällsorgan som har till uppgift att tillgodose sådant behov.

När någon har omhändertagits enligt 14 § skall åtgärder för att hans identitet skall fastställas skyndsamt vidtas. Den omhändertagne skall omedelbart frigges så snart han har identifierats. Han får dock inte hållas kvar under längre tid än sex timmar eller, om det är av synnerlig vikt att han identifieras, tolv timmar.”

[...]

Det kan tilføjes, at den svenske politilov efter det oplyste ikke er ændret i forhold til det, der er anført i Politikommissionens betænkning. Justitsministeriet har anmodet de norske og finske myndigheder om snarest muligt at oplyse, om der er sket ændringer i de pågældende regler i forhold til det, der er anført i betænkningen.

[...]

Justitsministeriet har fra det norske Justits- og Politidepartement fået oplyst, at de norske regler fortsat er som beskrevet i Politikommissionens betænkning om politilovgivningen (betænkning nr. 1410/2002).

[...]”

Justitsministeriet har anmodet de svenske og norske myndigheder om at oplyse, om der er foretaget ændringer i de pågældende regler i forhold til det tidligere oplyste.

Hvis de svenske og norske myndigheder oplyser, at der er foretaget ændringer i de pågældende regler, vil Justitsministeriet orientere Retsudvalget herom.